

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Decreta Provinciae Mediolanensis Svb B. Carolo Borromeo, Cardinale
Archiepiscopo, Diuersis temporibus in sex Concilijs, totidemq[ue]
voluminibus edita

Speciano, Cesare

Brixiae, 1603

Tit. Primus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10553

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORVM.

Liber Tertius. Tit. Primus.

Formula viuendi clericis traditur, vt operibus exprimant, quæ
verbis sanctè docuerint. Cap. I.

PIE, ac sapienter Sancta Tridentina Synodus, duce spiritu
Sancto, Ecclesie vtilitati consuluit, cum Episcopis, & reli-
quo Clericorum ordini, a certas officiorum vias, rationesq;
prescripsit; quibus intelligerent, se, cum in Dei militiam ad-
scripti sunt, non ad commoditates, aut voluptates, sed ad la-
bores, ac sollicitudines vocatos esse; et in ijs numerari, quos
dedit Deus, quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios
verò Euangelistas, alios autem Pastores, & Doctores ad consumationem san-
ctorum, in opus ministerij, in adificationem Corporis Christi. Quare ipsis dili-
gentissimè prouidendum est, nè à recta viuendi via, & ab officij sui ratio-
ne deflectant, neve quidquam præ se ferant, quod non simplex, castum, & inte-
grumq; sit; Vt modestiæ, frugalitatis, benignitatis, & quæ nos Deo tantope-
re cõmendat Sancta humilitatis, & ac virtutum omnium ceteris exempla
præbeant. Est enim vberissima docendi, ac pascendi ratio eorum, qui pietate,
quam profitentur, vitæ integritate, & innocentia comprobant; & quæ

a c. Cle-
ros, &
Clericos
21. dist.
vbi poni-
tur ety-
mologia
nomini
gradu
Eccles.
cum eo-
rum in-
terpreta-
tione.
Quæ ve-
ro ad sin-
gulos or-
dines of-
ficia per-
tineant,
dilucide

explicat. c. 2. Perlectis, 25. dist. de quibus magna orationis, & doctrinæ vbertate, agit Catech. De Sacr. ord.
b D. Paul. ad Eph. 4.
c Tam sancta conscientia resplendant, vt effugiant probitate actuum, maledicorum obloquia, & testimo-
nium in se diuinum implere contendant: Quo Dominus ait, sic luceat lumen vestrum coram hominibus,
vt videntes vestra bona opera, glorificent patrem vestrum. Matth. 5. verba sunt Synodi Atrueren. in c. 15.
tempore Siluestrij Papæ. A. D. 535. in 2. To.
d Concil. Trid. Sess. 22. c. 1. de reform. & Sess. 25. c. 1. de reform.
e Concil. Cabilonen. 2. c. 4. 5 & 18. in Tom. 3. omnium Conciliorum.
f Multi Sacerdotes, & pauci Sacerdotes, multi in nomine, & pauci in opere. Ioannes Chrys. in c. Multi. 40.
dist. Philipp. 2.
g Ita viuant, vt eorum vita non refellatur oratio. Cic. de fin. Integritas. n. presidentium salus est subdito-
rum. c. Miramur. in prin. dist. 61 Concil. Trid. Sess. 6. c. 1. in prin. de reform.

cunque

h Conc. Mogunt. tempore Caroli Magni, c. 18. To. 3. utrumque Dei seruis ait necessariū esse, ut f. opus sermone & sermo operib⁹ comprobetur, vbi agit d̄ fictis virtutibus, & veris vitijs discernendis.

i Sess. 14 de refor. in proce- mio.

k Ad Hebra. c. 5.

l Missa celebrare idies, vel salte audire

Episco- pos de- cer. c. vlt. de priu.

i 6. Mau. in Man. c. 25. nu. 87.

m Sess. 23. c. 14. de refor.

n Vide infra de poeni. & remiss. c. 23.

cunque verbis alios docent, ^h ea factis exprimunt suis; non iam, quæ sua sunt, querentes, sed quæ Iesu Christi.

Itaque nos, quæ à Sacra Tridentina Synodo sancita sunt, exequentes, i vt diæcesis nostræ mores ad optimam Christianæ Religionis disciplinam conformaremus; Ecclesiasticis hominibus certas recte, pieq; viuendi formulas constituimus; quas partim à Sancta Tridentina Synodo, ac Prouincialibus nostris Concilijs summatim expositas, latius explicauimus; partim haustas ex veterum Canonum fontibus, reuocauimus ad vsum, vtilitatemq; nostrorum hominum; nonnullis etiam additis, quæ maximè ad huius temporis statum, rationemq; pertinere videbantur.

Quando Episcopus Missam celebret. Cap. I I.

CVM Pontifices, vt inquit Apostolus, ex hominibus assumpti, ^k pro hominibus constituantur in ijs, quæ sunt ad Deum, ^l vt offerant dona, & sacrificia pro peccatis; Episcopus Dominicis, & reliquis festis diebus, nisi iure impediatur, Missam celebret.

Quando Sacerdotes, item curati, & reliqui Eucharistiam sumant: & aliàs defferantur. Cap. III.

T Tridentini etiam Concilij auctoritatem sequuti, ^m precipimus Sacerdotibus reliquis, cuiuscumq; gradus, conditionis, & dignitatis illi sint, vt ijsdem diebus Missam celebrare nè omittant.

Curatis verd; vt prætere a ter in hebdomada, aut ed etiam sæpius, quod, vel loci consuetudo, vel necessitas crebriorem diuini sacrificij vsum postulabit.

Cæteris etiam Clericis, vt singulis mensibus Diaconi quidem, & Subdiaconi bis saltem; ⁿ qui verd; in minoribus ordinibus, aut etiam Clerici tantum sunt, semel sacram Eucharistiam sumant.

Qui sine necessaria causa id facere omiserint, Parochus eos sui officij admo- neat; & nisi paruerint, ad Episcopum deferat. Cum in ijs, quæ ad priuatum vsum, cultumq; requiruntur, eam moderatorem adhibuerint, vt sordes, & superuacaneum sumptum fugerint; omnem operam, & artificij splendorem ad publicum Dei templorum cultum, & ornamentum conferant.

Libri Clericis necessarij. Cap. IIII.

Clerici, postquam decimumquartum annum attigerint, vt legem Domini, in cuius sorte sunt, dies noctesq; meditari possint, habeant sacrorum librorum, si non copiam, certè necessarium delectum; omnino verd; Testamentum vetus, & nouum, Catechismum Romanum, sacrum Tridentinum Concilium, omnes Prouinciales, & has nostras Constitutiones Diæcesanas, Calendarium festorum dierum; quod singulis annis edendum curabit Episcopus.

Qui, præter prædictos, Parochis pariter sunt necessarij. Cap. V.

Parochi verd; vt Ecclesiasticos ritus cognoscere, recteque curam animarum ministrare possint: præter eos libros, quos supradiximus, sibi etiam

compa-

comparent Homiliarium, Summam Syluestrinam, vel Nuarram: hortantur autem, vt in lectione Pastoralis sancti Gregorij, & Sancti Iohannis Chrysostomi de Sacerdotio, assidue versentur.

Ecclesiastici omnes in habitu Clericali incedant: aliàs qua pena plectantur. Cap. VI.

Monemus omnes, & quascumque Ecclesiasticas personas, quæ aut sacris initiatae sint, aut dignitates, personatus, officia, beneficiaue qualiacumque Ecclesiastica, etiam simplicia, obtineant; etiam si Studij causa ab sint, & in gymnasijs publicis, aut vbiuis locorum sint; clericalem habitum sumant, ordini suo, ac dignitati congruentem; hac constituta pœna, vt, qui non paruerint, si in sacris ordinibus sunt, ab omni ordinum suorum munere sint suspensi, & beneficiorum suorum omnibus anni vnus fructibus iure ipso priuati sint; quos Episcopus pijs locis, arbitrio suo attribuet: Sin autem beneficium Ecclesiasticum vllum obtinent, alias pœnas luant, Episcopi iudicio.

Si qui autem post duos menses à die publicationis presentium, habitum vel non suscepisse, vel susceptum abieciße conuicti fuerint; officijs, ac beneficijs Ecclesiasticis priuentur, & seuerè præterea ab Episcopo puniantur.

In Clericali tonsura, coma, barba, habitu, annuloque qualiter se habeant: & cum similibus, etiam Monachorum, ne quis personatus incedat. Cap. VII.

Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, ceteriq; Clerici, clericali tonsura sint insigniti; Presbyteri vsque ad formam integræ ostiæ; Diaconi, & Subdiaconi paulò minoris; & ceteri Clerici etiam minoris, quàm Subdiaconi.

Ita sint abrafo capillo, vt tonsura conspicua sit omnibus.

Comam verò, & barbam ne studiosè nutriant, si illam radere nolunt, prout decentius foret.

Barba ab superiore labro ita recidatur, vt pili in sacrificio Missæ, Christi Domini corpus, & sanguinem sumentem non impediunt.

Nè in habitu Clericali, aut studiosus acquisita cultus elegantia, aut nimis abiecta negligentia, & affectata sordes appareant.

Omnem habitus, & ornamenti nouitatem Clerici fugiant.

Reticulum, aut subbirretum, vt vocant, ne ferant, nisi valetudinis causa, & sine redimiculis.

Camisas ad collum, & ad manus crispas, & rugosas, vel artificio elaboratas reijciant.

Collare, quod dicunt, simplex, ac modicè latum honestè reclinetur.

Externa vestis simplex, ac talaris erit, quæ neque à ceruicibus in tergum reflectatur, sed apto ad collum modo decentissimè annexa sit.

Toga verò (quod mantelletum vocant) aut æquetur cum tunica longitudine, aut nemini permittatur, nisi sit ex numero illorum, quibus ex dignitatis gradu debeat.

Concil.
Trident.
Sess. 14
c.6. de re
form.in-
cip. Quia
vero.

a Vid.in
fra eo. c.
43.

b Cõcil.
Carth. 4.
Can. 44.
To. 1. vbi
additio
refertur,
barbã ra-
dat, ex
Gandefi.
lib. 5. Ba-
nonis.

c Quali-
ter in ha-
bitu & i-
cessu, cle-
ricus se
habere
debeat.
Vide in
c. Cleri-
cus ex
Carth. 4.
Concil.
Iesump.
41. dist.

Interior eiusdem generis ad talos demittatur; quam tamen pro hominum genere, proque loci natura, ac conditione, arbitrio suo, Episcopus moderetur. Verum tamen si iter faciendum sit, illis uti liceat habitu contractiore, & ad iter accommodato; sed simplici, & in quo honestas, & decorum ordinis eluceat.

Turgidis caligis, & dissectis abstineant.

Calceos, & crepidas, ad elegantiam, non incidant.

Torques, armillas, ac monilia respuant.

Infra ca.
36.

Annulum non induant, nisi quibus propter officij munus, aut honoris gradum sit iure concessus, quo loco, & unico, nec magni pretij, contenti sint.

Meminerint autem in quibusdam, quæ Episcopis permessa, ipsis communia esse possunt, eò maiorem sibi moderationem adhibendam esse, quò dignitatis gradu Episcopis sunt inferiores.

Si quis personatus vestes clericales, aut monachales, vel ad eorum formam induerit; & is qui eas assumpserit, & is qui accommodarit, graues pœnas subeant.

Quando, & quæ arma, ludus, aliæque Clericis interduntur.

Cap. VIII.

Clericorum arma sunt orationes, & lachrymæ; idcirco dicimus, ne Clerici arma cuiusvis generis ad offensionem, vel etiam ad defensionem ferant; exceptis cultellis ad domesticum vitæ usum accommodatis: nisi forte extra ciuitatem suspectis locis iter eis faciendum sit.

Quod si Episcopus probabili, iustaq; de causa, id eis permittendum iudicauerit; tunc scripto impetrata venia, ipsis uti liceat; non tamen publice, nisi rei, aut facti necessitas postulet.

Omnino balista, hastis, & sclopeto, telis, aliisque huius generis instrumentis, ipsis interdicitur.

Clerici personati non incedent.

Choreas priuatas, aut publicas non agent, nec spectabunt.

A venatione abstinebunt.

Fabulis, comedijs, et hastiludijs, alijsve prophanis, et inanibus spectaculis, non intererunt; ne aures, & oculi sacris officijs addicti, ludicris, & impuri actionibus, sermonibusq; distracti polluantur.

Clericalis ordinis hominibus omni genere saltationis, & ludi, praesertim Verò aleæ, & tesserarum, ac talorum interdicitur.

Item follis ludum, id est, pilæ maioris.

Nec solum ludere vetamus, sed eos ludorum spectatores esse nolumus; aut quemquam ludentem in adibus suis permittere.

Si autem valetudinis interdum causa, parua pila, aut alio non indecoro eiusmodi exercitationis genere uti contigerit; nec publicè id faciant, nec pecunia intercedat in ludo, nec quicquam, quod facillè pecunia aestimari possit.

Quibus

Quibus non intersint conuiujs. Cap. IX.

Non in commessionibus, & ebrietatibus, sed vt sobriè viuamus, prædicat Apostolus.

Ideo Clerici minus honestis conuiujs, ne intersint, ne ve ad bibendum quemquam incitent.

Quod si interdum solennibus festis diebus, vel cum sacrorum, aut exequiarum causa in vnum congregantur, alioqui sint inuitandi; ne plures duodecim ad suam mensam adhibeant, nisi pro temporis locorum, & personarum ratione aliud iudicauerint: quibus etiam concedimus, vt laicos honestos, & probos, in conuiuium adhiberi possint.

Quando cauponas adire liceat; illæque Clericis qualiter præparandæ. Cap. X.

Vt flagitijs occasionem, quæ in cauponis, & tabernis deesse non solet, clericis adimamus, cauponarum aditum, & usum eis omnino interdiciamus; nisi in itinere necessitatis causa, quo loco cum mulieribus ne discumbant, & hac de causa curabit Episcopus; vt in Ciuitate semper sit certum pudicum, & honestum diuersorium, quo huius diæcesis clericis rusticanis necessitatis causa conuenire liceat; nec in eo hospitio improbis, aut nequam hominibus locus sit; ne ve sceminis vlllo modo; sed tantum Clerici, ac religiosi viri, si fieri possit, in eo recipiantur, aut aliæ honestæ personæ.

Synod.
Turad. 3.
sub Leô.
3 cap. 21.
Tom. 3.

Quæ negotia sæcularia prohibentur. Cap. XI.

Qui Deo militat, implicare se negotijs sæcularibus prohibetur; idcirco edicimus.

Nè Clericus sacris initiatus, aut Ecclesiastico beneficio præditus, coram iudice seculari, aduocati, aut procuratoris nomine causas agat; nisi ab alijs in iudicium vocatus, suam, vel Ecclesia sua, propinquorum etiam, si necesse erit, & miserabilium personarum causas, ab Episcopo facultate prius scripto concessa, tueatur.

Nè in prophanis negotijs officium tabellionatus exerceat.

Nè artem medendi faciat.

Nè in negotiationibus, & mercaturis se interpretem, & medium interponat.

Negotiationem etiam omnis generis omnino prohibemus.

Artes verd honestas concedimus, vt aliquid manibus suis lucretur, quo sibi, quæ ad victum necessaria sunt, comparare possit.

Nè aliena prædia, lucris causa, conducat.

Nè aliorum tutelam, aut curam suscipiat, sine Episcopi licentia, quæ in casibus necessitatis tantum concedetur.

Nè pro alijs fideiubeat.

Nè alicuius Principis aut alterius negotiorum procurator sit, sine fa-

cultate ab Episcopo prius per literas impetrata.

Neve parum memor ordinis, ac dignitatis suæ, sit in famulatu laicorum, eorumve quibusuis alijs obsequijs; nisi cui ex causa, & ad officium Sacerdotali munere non indignum, Episcopus huius rei potestatem ante scripto fecerit. Huiusmodi autem licentia scripto permisse, quotannis renouentur; alioquin irrita, ac nulla sint.

Neve præcursor, aut a secla fœminarum sit; aut eis discumbentibus assistat, aut ancilletur.

Contrauenientes qua pœna plectendi. Cap. XII.

Qvacunque in hac, quæ ad vitam & honestatem Clericorum pertinent, parte continentur; efficiat Episcopus, ut ea omnia ab omnibus, ad quos spectat, diligenter, & inuiolatè seruentur.

Qui Verò Clericus, cuiusuis etiam gradus, ordinis, dignitatis, in aliquare, ijs non obtemperarit; is, aut saluari pœnitentia, aut pecunia, aut suspensione ab ordinum munere, & beneficiorum administratione, aut ipsis etiam beneficijs, aut carcere, aut exilio, aut pluribus simul ex ijs pœnis, aut etiam grauioribus, pro modo culpa, Episcopi arbitrato mulctetur. Qui iterum in eadem re peccarit, duplicata is pœna, pro ratione criminis, ab eodem plectatur.

Soni, cantus, cantorum, musices instrumentorum, pronuntiationisque diuinorum, quæ in Ecclesijs ratio habenda sit.

Cap. XIII.

In diuinis officijs, aut omnino in Ecclesijs, nec prophana cantica, soni vè, nec in sacris canticis molles flexiones, voces magis gutture oppressæ, quam ore expressæ, aut denique lasciuia vlla canendi ratio adhibeatur.

Cantus, & soni graues sint, p̄ ac distincti, & domui Dei, ac diuinis laudibus accommandati; ut simul & verba intelligantur, & ad pietatem auditores excitentur.

Cantores, vbi fieri potest, clerici sint; omnino autem in Choro clericalibus vestibus, & superpelliceo vtantur.

Organo tantùm in Ecclesia locus sit; sed Tibia, Cornua, & reliqua musica instrumenta non excludantur; & si in Hymnis, Psalmis, & canticis, suis vicibus organo cantuq̄, omnes tamen eorum versiculi in Choro distinctè pronuntientur.

Dum in Choro diuina recitantur officia, quæ præstari, & caueri debent. Cap. XIII.

Omnes in choro diuina officia, ut temporis ratio postularit, alternis vocibus canant, recitent, & attenteq̄, audiant.

Id non cursim, & non perturbatè, non oscitanter, sed leniter, distinctè, ac studiosè faciant.

In Choro, etiam in matutino officio, clericali birreto, non pileo, vtantur;

alioqui

a Trid. Syn. Sess. 22. in decret. de obser. Vt excitent. in celeb. mis. vers. ab Ecclesijs verò. b In ecclesia, cã rilenas impudicas & alia ad leuitatem, & septã lætitiã inducentia, & de uotione impeditia, cantare, siue i organis, & alijs muscis instrumentis perlo nare, nõ licet Vi. guer. c. 7. §. 5. d vir tute tem perãtiã. vers. 12. vbi d̄ Eu tropelia agit vers. & eadẽ ratione. e Cõc. Trident. Sess. 24. c. 12. ver. Præterea obtinentibus, de reform. d De his etiam latius infra de cele. miss. ca. 79.

alioqui moneantur à Præposito chori, vel ab eo, qui proximo loco sedet; Et nisi paruerint, pro absentibus habeantur.

Faceant somnus, risus, ioci, rixæ, colloquia.

Nè vagentur in Choro, vel Ecclesia.

Nè locum mutant; nè occasione quidem genua flectendi.

Nè in Choro, ubi communi officio opera datur, privatim officium dicant.

Nè literas, libros, aliave scripta legant.

Nè exeant, nisi diuino officio confecto; nè causa quidem de communi reagendi; si necessitas non coegerit; tumq; à præfecto venia petita.

Si cum diuina celebrantur officia, Sacerdoti, vel Clerico, vel Ministro, interdum per Ecclesiam necessariò sit incedendum, grauitè, & modestè id faciat: Neque cum vllò sermonem habeat de rebus inanibus.

Qui dignitates, aut personatus habent, Canonici & alij omnes, qui aliquid in his commiserint, si moniti à præposito Chori, non respuerint; & horæ illius distributione careant; et pro modo culpæ alias pœnas dent, Episcopi, aut eius, qui Ecclesia præsit, arbitrati.

Post, antequam diuina officia, quomodo accedant, & recedant.

Cap. XV.

Post diuinum officium, in Choro, flexis genibus, submissa voce saltem orationem Dominicam dicant.

Tum vel surgente, vel signum dante Hebdomadario, consurgant omnes. Et inter se consalutantes, & ordine procedentes simul exeant, & de more ante altare se inclinent.

Eodemq; ordine ad Sacristiam progrediantur; ubi modestè, & quietè superpellicem exuant; non in Ecclesia.

Qui secus fecerit, monitus à Præfecto Chori, nisi respuerit, distributionem illius horæ nè capiat, & ab Ordinario pro modo culpæ plectatur.

Hospitalitatis officium qualiter seruandum. Cap. XVI.

Sacræ Tridentinæ Synodi decretum secuti, monemus omnes, quicumq; beneficia Ecclesiastica obtinent, vt hospitalitatem benignè exerceant; memores Christum Dominum in hospitibus recipi; à quo recipiuntur ipsi in æterna tabernacula.

Hoc autem hospitalitatis officium èd magis Episcopo colendum est, quodd illi eam virtutem, Apostolus, in primis amplectendam, proposuit.

In hospitalitate autem non his habeatur delectus personarum, vt diuites potissimum inuitentur, qui cum sœnore reddant, quod acceperint; sed, cum Ecclesiasticarum personarum domum nemini, quantum per facultates licuerit, clausam esse deceat; perfectè illis maximè patere debet, qui Dei voce, Sanctorum Patrum cohortationibus, & exemplis, Sacrorum Conciliorum præcepto, & auctoritate nobis commendati sunt.

Seff. 25.
c. 8. de re
form.

Ad Tim.
1. c. 3. itè
ad Tim.
c. 1.

Redditus Ecclesiastici quare Deo dicati. Cap. XVII.

ET Sacrorum Canonum decretis statutum est, & Sanctissimorum Patrum Testimonijs celebratum, quæ bona fidelium pietas Deo consecrauit, ea vel illorum necessitatibus honestè subleuandis, vel pauperibus, qui diuini dicati obsequijs, Christi Ministri, & dispensatores ministeriorum Dei effecti essent; vel Ecclesijs reficiendis, earumque ornamentis ad diuinum cultum necessarijs comparandis, vel pauperibus sustentandis, addicta esse; ^b Si quidem, vbi primùm Ecclesiæ bona esse ceperunt; eam naturam, & conditionem consequuta sunt, vt in alium, quàm in sacrum, & pium vsum eorum fructus conuertit nefas esset. Quare ab omnibus cauendum est, nè cupiditate prolapsi, (quæ radix est omnium malorum) dum vel proprijs, vel propinquorum, & familiarium diuitijs, & honoribus student; quæ Deo dicata sunt, bona, & Ecclesiæ detrimento, & pauperum gemitu, & bonorum offensione, ad aliorum vsum conuertant.

a c de re
dirib. ca.
cōcesso,
& seq. 12
q. 2.
b Quo-
rū dican-
tur, esse
res, eccle-
sia, & cle-
ricorum.
c. vlti. in
prin. vbi
gl. in ver.
Quicquid
16. q. 1.
Quod de
clarat Ab-
ba. in ca-
cum ab
omni. n.
6. eod. ti.
c. Quisq;
12. q. 2.
Concil.
Trident.
sess. 25.
c. 1. de re
form.

Itaq; nos Sacrorum Canonum, & Sanctorum Patrum auctoritate innixi, atq; ijs adducti, quæ sacra Tridentina Synodus de Officio administrandi bonæ Ecclesiastica significauit, eos omnes, qui ea obtinent, vehementer monemus, vt muneris sui memores, hæc, quæ sequuntur, diligentissimè præstent.

Redditus Ecclesiastici qualiter distribuendi. Cap. XVIII.

EPiscopus, Abbates, Præpositi, Comendatarij, Parochi, ac ceteri omnes, cuiuscumque dignitatis, & gradus Ecclesias, etiam eorum administrationi commissas, ac quæcumque beneficia Ecclesiastica, etiam simplicia, quomodocumque etiam commendata, in diocesi nostra obtinentes, omni diligentia cognoscere studeant, quibus oneribus eorum Ecclesiæ, & beneficia, ex bonorum Ecclesiasticorum natura, vel ex illorum, quæ obtinent, propria institutione, vel ex conditione Apostolicis literis in provisione dictorum beneficiorum eis præscripta, vel alia quacumque eius generis ratione subiaceant, illis ve integrè satisfaciant. Quod si facere omiserint, sed eos fructus sibi vendicare, vel ad alios transferre ausi fuerint, vel in quem debent vsum non impenderit; se ex sacris Canonibus, & Sanctorum Patrum sententia, sacrilegij reos esse intelligant; & eorum omnium necessariæ restitutione teneri. Quicumque is sit, si ab Ordinario monitus non satis fecerit, præter restitutionem eorum, quibus pia opera defraudauit, per sex menses administratione bonorum Ecclesiasticorum prohibeat.

Quod si iterum in eo peccarit, grauioribus etiam pænis plectatur.

Quo in genere, tantò etiam grauius animaduertendum erit in eos, qui beneficia Ecclesiastica obtinent commendata, quantò magis ex industria peccasse videbuntur; si literis Apostolicis præscriptam legem propositam anteculos habentes violare non veriti fuerint.

Nouerint etiam ij, ad quos scientes, huiusmodi fructus, vel aliquod ex illis commodum, quouis nomine, peruenerint, se eadem restitutionis lege teneri.

Ii verò, qui Ecclesias, & beneficia Ecclesiastica quæcumque obtinent, quorum fructus, ad eos, tanquam diuinorum obsequiorum ministros, honestè

sustentandos,

sustentandos, proprie sunt attributi; si uberiores sint, quam ad tuendam vitam, conditionisque suae rationem requiratur, dubitare non debent, ad eum finem hanc copiam illis esse attributam, ut praeterea, quae ad victum, & cultum eorum satis essent suppetere etiam, quibus diuini cultus, ornatus, & splendor conseruaretur; & pauperum inopia, & indigentia subleuaretur: quemadmodum etiam Deus plerosque diuitijs cumulat, ut amicos sibi faciant, a quibus, cum defecerint, in aeterna recipiantur tabernacula. Quamobrem per viscera misericordiae Iesu Christi obtestamur, atque monemus, ut meminerint ea bona non esse sibi credita ad luxum, neve ad augendos consanguineos, sed ad vitam honeste, ac decenter pro qualitate personae, ut fidelem Dei ministrum, & pietatis Christianae magistrum decet, traducendum: ex eo vero, quod supererit, si necessaria pauperibus alimenta denegarint, intelligant se, quos non pauerint occidisse.

Quomodo sufficiens ministrorum sustentatio dignoscatur.

Cap. XIX.

Modum autem, & rationem, qua metiri se pro conditione, & gradu unumquemque oporteat, ad vitam suam fructibus Ecclesiasticis honeste ducendam; eam esse omnes debent intelligere, quae ab ijs non discrepet, quae in sacris Canonibus, & praesertim in his nostris Constitutionibus, de Clericali frugalitate, & modestia statuta sunt.

Vestes, & ornamenta pro sacris vrbus prius benedicenda.

Cap. XX.

Quae vestes, & ornamenta cuiusvis generis, ad usum sacrum comparata, Ecclesiae instituto benedici debent; ea in Missae sacrificio, ceterisque diuinis officijs, ne prius adhibeantur, quam solennibus precibus ab Episcopo, vel ab alio, qui auctoritatem habeat, benedicta sint.

Verustate sacrae paginae semidemolita igni potius, & non sordidis vrbus deputentur. Cap. XXI.

Libri sacri veteris, & noui testamenti, volumina item Sanctorum Patrum, nostrae fidei interpretum, tum scripta etiam Ecclesiastica, quibus, & res, & verba diuina consignata sunt, etsi temporis verustate omnino consumpta, ad rerum tamen vilius, ac sordidarum usum, ne villo pacto conuertantur, sed in ignem potius conijciantur.

Quando conuentus Sacerdotum non habendus; & populus, priusquam habeatur, qualiter monendus. Cap. XXII.

Verba, quae de Sacerdotalibus conuentibus, in diocesi habendis superius praescripta sunt, ea quoque eius fieri potest, recte, atque ordine gerantur, haec ei addenda censuimus.

Ne Sacerdotum conuentus festis ijs diebus habeantur, quos coli Eccle-

a Possunt
tamē pau-
peres cō-
sanguine-
os susten-
tare. ca. i.
& ibi no-
tatur, De
coha. cie.
& mulie.
quib. po-
tius quā
extranc-
is, tene-
tur, alias
non, si di-
uites sūt
vel vt di-
uites eos
faciant,
gl. in d. c.
i. in ver.
submini-
strent. &
hic bene-
dicitur.
b c. Pa-
sce, 86. di-
stinct. ex
D. Am-
br. in lib.
de offic.

si a præcepto institutum est, nec verò illis diebus, quorum præcipua celebritas in locis agitur, vbi is conuentus ijs ipsis diebus futurus esset.

Parochus verò Ecclesiæ, in qua eiusmodi congregatio futura est, die Dominico, qui illam proxime antecedit, eius habendæ tempus populo significet; eumq; hortetur, vt illo ipso die ad Ecclesiam conueniat, tum vt orationum, quæ & pro viuís, & pro mortuis ibi fient, particeps sit, ac indulgentiam dierum quadraginta consequatur, quam concedimus ijs, qui diuinis officijs tunc celebrandis intererunt; tum etiam vt sacram concionem audiat, quæ eo tempore in missæ celebratione habebitur.

Decisiones conuentuum Sacerdotum quomodo describendæ, Episcopoq; mittendæ, & eorum desides deferendi: conuentus ipsi communes, & particularium ipsius Parochiæ qualiter habendi, & adiuuandi.

Cap. XXIII.

Quæ verò quæstionum explicationes singulis mensibus habitæ in ijs ipsis conuentibus erunt, et si quæ præterea quæstiones in illis ipsis disputationibus inciderint, quæ non satis tum explicatæ sint; eas omnes literis consignatas Vicarij Foranei quàm primùm ad Episcopum mittant: eius iudicio illæ, vel explicatæ, vel comprobatæ in Codicè, eius rei nomine confectum, quem Vicarius Foraneus custodiat, referantur. Ex eorum conuentuum progressu, si Vicarij Foranei animaduertent, Sacerdotes quosdã ad doctrinæ studia, in quibus maxime versari debent, desidiam quandã, vel negligentiam adhibere; eos ad Episcopum deferant, cuius auctoritate illorũ culpæ, vt opus erit, occurratur. Vt autem in ijs studiorum exercitationibus vnusquisq; Sacerdos maiores progressus habere possit; in qua Parochia quinque saltem Sacerdotes erunt, eos in singulas hebdomadas bis ad priuatas inter se studiorum disceptationes Parochus conuocet; in quibus, vel aliquã Catechismi Romani lectionem tractent; vel quæstiones aliquas de conscientia casibus explicent; vel harum nostrarum constitutionum, aut diœcesanæ Synodi, quam Episcopus habuerit, partem aliquam studiosè legant. Quod si ei Parochia propè erit aliquod Regularium monasterium, vbi aliquis sit ad sacrarum literarum, Ecclesiasticarumq; rerum explicationem aptior, curet etiam illius opera, atque studio adiuuari.

Ad has priuatas Sacerdotalis studij exercitationes, clericos etiam, qui intra illius Parochiæ fines habitant, adhibeant; vt eos rerum Ecclesiasticarum cognitione instructiores in Ecclesijs habeant.

Quicumq; verò huic priuato conuentui, vel alijs Foraneis Congregationibus interesse recusarit, aurei pœna mulctetur; eumq; Parochus ad Episcopum deferat, qui, quo maximo poterit studio, curet, vt huic decreto optemperetur, propositis etiam pœnis grauioribus.

Mantelletti, & Mantelli vsus quibus concedatur, & interdicator.

Cap. XXIII.

VT, quod de Mantelletti vsu aliàs superius decretum est, executionem habeat; decernimus, ne quibus alijs, nisi Abbates, Referendarij, & Protonotarij eo breuiori utantur, quàm tunica talaris interior sit. Ecclesiæ autem nostræ Cathedralis Canonicis, Præpositis item, & alijs Clericis Ecclesiastica, aut doctoratus dignitate præditis, exterioris tunicæ, seu mantelletti vsum concedimus; quod tamen interiorem tunicam talarem longitudine adæquet. Reliquis autem clericis, qui hoc decreto nominatim expressi non sunt, mantelletti, & mantelli vsu interdiciamus.

Quæ à Clericis mulieres, quæ vis doceri sine licentia, & quandoque cani prohibentur. Cap. XXV.

CLerici in eo officio ne se exercent, vt vllas mulieres, etiam quauis dignitate Illustres, doceant legere, scribere ve, aut canere, alio ve cuiusuis generis musico instrumento sonare: nisi ij sint, quibus etate, moribus, & vita probatis, Episcopi iudicio id permissum est, facultate ab eodem scriptis data. Ne libris item de musico cantu obscæne, uel parum pudicè scriptis, illi utantur.

Quale edictum pro habitu clericali sub pœna gestando publicandum sit. Cap. XXVI.

EPiscopus edicto publice proposito, vt ex Tridentini Concilij auctoritate à nobis supra mandatum est, eos moneat, qui Ecclesiastica quæuis beneficia obtinent, aut sacris ordinibus inuitati sunt, vt clericalem habitum induant post mensem, propositis pœnis, quæ ipsis Concilijs Tridentino, & Prouincialibus sancitæ sunt; vt, etiam si extra prouinciam, & in gymnasijs publicis sint, clericales uestes ordini suo congruentes decenter induant, ac deferant. Quos autem ad id temporis non sumpsisse, aut semel sumptas, deinde abieçisse cognouerit, illos pœnis in monitione expressis afficiat; eosq; iterum monitos, si in contumacia permanserint, beneficijs Ecclesiasticis, quæ obtinent, omnino priuet. Episcopus verd, qui iam eos beneficia Ecclesiastica obtinentes, semel atq; iterum monuerit, si ij præscripto tempore clericalem habitum non induerint, uel indutum deposuerint, pœnam in monitione edictam, omnino exequatur; eosq; etiam beneficijs Ecclesiasticis priuet, aut priuatos declaret.

Cap. 6.

Quando Clericus superpelliceo indutus incedere nequeat.

Cap. XXVII.

NE Sacerdos, ne ve clericus cuiusuis ordinis pro foribus Ecclesiæ stet, aut officinas obeat, aut via incedat, aut extra Ecclesiam exeat, superpelliceo indutus; nisi cum processiones, aut aliud Ecclesiasticum munus, & officium obit, quod superpellicem requirat.

Imaginum obscenitas, & turpitudō qualiter tolenda. Cap. XXVIII.

IN hortis, adibus alijsq; Ecclesiarum, aut Ecclesiasticorum hominum locis, si signa imagines, aut picturae sunt, quae procaces, vel villo alio modo, aliquam obscenitatis, turpitudinisve speciem praeserunt; ita reconcinnetur; ut offensionem oculis ne praebere possint; aut tollantur, deleanturq; ex omni loco, ubicumque extant; neque in posterum eiusmodi aliquo modo effingantur, aut pingantur.

Et quoniam Christianorum hominum mentes facile corrumpuntur, peccandi libidine inflammatae, ob rerum turpium, atque obscenarum imagines; ideo illas effingi vetitum est Constantinopolitanae Synodi Canone. Itaque carent omnes Ecclesiasticae personae suis cohortationibus, ut quicumque laici homines id generis imagines habent, vel tabulis, vel parietibus expressas, pro pietatis Christianae, cui addicti esse debent, studio, eas abijciant, vel plane deleant, vel ad honestatem reconcinnet.

Quando extra domos Canonicales non pernoctandum.

Cap. XXIX.

QUI in edibus Canonicalibus habitat, si foris pernoctauerit, non probata causa ab Episcopo, aut ab eo, cui is id curae dederit, unius diei distributione mulsetur, praeter poenam, qua pro culpa ratione, ab ipso Episcopo afficitur: cui decreto ne in ijs locus sit, qui ab urbe, oppido ve, ubi canonicale domicilium est, absunt.

Qualiter Sacerdotibus honor, dilectio, & sustentatio sint procuranda. Cap. XXX.

QUI in Sacerdotio sancto constituti sunt, ad offerendum illud Deo acceptabile Corporis Domini sacrificium, sicut eam functionem gerunt, quae nulla maior excogitari potest; ita in omni sacerdotalis vita officio sic se gerant, ut morum etiam praestantia, et splendore alios alluciant, atq; excitent ad debitum Sacerdotio honorem, illis praestandum.

Episcopus autem, cuius in primis est sacerdotalem dignitatem tueri, ut laici homines discant, illos tanquam parentes, ab ipsis vnicuique in Christo diligere, & coli etiam debere, cum hoc saepe, prout usu venerint, monendos fideles sub commissos etiam suo exemplo curet; tum efficiat, ut ubicumq; vel publico, vel privato loco sint, semper illis a laicalis ordinis viris debitus tribuatur locus, & honor.

Item domi praeterea sua ne patiatur Sacerdotem quemquam abiectionis se gerere, quam Sacerdotis dignitas postulat; quinimo eos honore afficiat.

Sacerdotes vero morbo, senectutisve incommodis affectos, qui Sacerdotale munus praestare nequeunt, inopiaq; praemuntur, in locum aliquem cogi curet, aut alio modo eis consulat, & provideat, ubi victus ex fidelium elemosynis, aliave ratione suppeditetur; ne ostiatim miserrime mendicent, non sine sacri ordinis contumelia.

Clericis
quantus
honor, a
laicis ha-
bendus
sit, docet
c. 15. Sy-
nodi. 2.
Mariscō.
in 2. To.
Cōcilio-
rum sub
Pelagio
P. 2. inci.
Et quia
dixerunt
tamē an-
tiqui pru-
denter.
Mores,
atque vi-
tam spe-
ctari so-
lere i ho-
noribus
habēdis,
vel non
habēdis.

Qualiter

Qualiter etiam domi induantur Clerici. Cap. XXXI.

Vestes, quas domi privatim clericalis ordinis homines induent, eiusmodi sint, ne vlla habitus specie à Clericali modestia discrepent.

Exteriori toga quando induantur. Cap. XXXII.

CVM in Ecclesia versantur, quo tempore superpelliceum induere non debent, ne sint sine toga exteriori, praesertim horis, quibus diuina celebrantur, aut populus ad Ecclesiam accedere solet; nec verò absque ea, etiam in diocesanis locis prodeant, nisi cum eos pedibus iter facientes, via difficultas, & longitudo aliter cogit.

Concil.
Trident.
Sess. 24.
c. 12. vet.
vestitu i-
super, de
reform.

Qualiter induiti equitent. Cap. XXXIII.

SI quò iter equo faciunt; ne absque viatoria veste exteriori equitent; succincta interiori tunica, aut alia contractiori decenter adhibita.

Quibus superpelliceis vtantur. Cap. XXXIII.

Superpelliceis, cum ministerij vsus postulat, omnes vtantur, quæ non lacestra sint, non sordida.

Quibus proprio superpelliceo opus fit. Cap. XXXV.

Singuli autem praeterea, praesertim qui in aliquo minorum saltem ordinum sunt, proprium superpelliceum habeant, quo & in Ecclesia, cui adscripti sunt, & alibi, cum ipsos suis fungi muneribus contigerit, vti possint.

Quibus annuli vsus interdicitur. Cap. XXXVI.

Nulli Sacerdoti, Clerico ve anulum, nisi ea dignitate praedito, in qua conferenda ille sibi traditur, gestare liceat.

Supra,
c. 7.

Quem sui status decorem Clericus quandoq; infinet.

Cap. XXXVII.

IN omni item incessu, statu, gestu, vultu ordinem suum Sacerdos, & Clericus profiteatur, omni clericalis vitæ actione, religiosi animi mores exprimens, qui in Ecclesiastici ordinis hominibus elucere debent.

Clerici ab otio sunt arcendi. Cap. XXXVIII.

Illud autem vnusquisque clericus saepe repetat, se non ad inertiam, atque ignauiam, sed ad spiritualis, & Ecclesiastica militiæ labores vocatum esse: Sciatur proterea id in officio suo positum esse, vt cum vel in officijs diuinis ob-eundis, vel in frequentandis Ecclesijs; quod debet, tempus consumpserit; si quid sibi reliquum est, id omne non in rerum secularium colloquijs, prophanisque actionibus, sed in diuinarum literarum studijs, & in caelestium rerum contemplationibus, & sanctis pijsq; officijs traducat. Quare Episcopus, & alij item, qui illius nomine, atque auctoritate, visitationis

Otiū. n.
sine lite-
ris mors
quadam
est, & vi-
ni homi-
nis sepul-
tura. Sen.
lib. 11. c.
pi. 83. &
lib. 12. c.
pist. 83.

munus obibunt, videant; atq; inquirent diligenter, quibus in rebus, consumpserint clerici, atq; si in ijs potissimum, quæ ab illis agi, curariq; debent in Deum cultum, se dediderunt. Quod si clericos aliquos otiosos esse compererint, in ita aliqua ratione, salutaribus eos occupationibus, & Ecclesiastico homine dignis incumbere procurent: ac provideant omnino, nè isti ad salutis discrimen, & aliorum offensionem otio abutantur.

Ad Sacerdotes clerici pro salutaribus diriguntur. Cap. XXXIX.

OMnes præterea, & singulos clericali ordinis homines hoc decreto monitos esse volumus, ut ad eos se crebro conferant, qui in sacerdotio constituti, in spiritualis vitæ studijs, exercitationibusq; versati, atque eiusmodi sunt, de quorum consilio vitam ad omnes sanctæ, religiosæque agendi rationes instituant.

Qualiter consortia peccatorum cauenda; eorum quæ conuersio à sacerdotibus procuranda. Cap. XL.

Abillorum autem, qui vitiorum luto volutati, se maleficijs pascunt, familiaritate abstinere, cum eos omnes iubemus, tum præcipue minorum ordinum clericos, qui nondum ætate confirmata sint, neque firmo virtutum robore muniti, procliuus ad vitia prolabuntur. At illud nõ modo prohibemus, sed diuina contestatione obsecramus Ecclesiasticos ordinis homines, eos præsertim, quis in Sacerdotij gradu constituti sunt, qui ve animarum curam gerunt, ut, quos in vitiorum fece versari animaduertent, cautè, & sapienter studeant à peccatis, flagitijsve deterrere, & ad virtutem cohortari, eisdemq; in scelerum gurgite laborantibus opem ferre verbis consilijs, & exemplis, atq; ita quidem, ut dum illos iuuare conantur, nè se familiaritate inquinent.

Qui libri Clericis sint vetiti. Cap. XLI.

NE Clerici apud se libros habeant, a aut legant, quorum lectione beneficii studium, morum disciplina, & timor, charitasq; Dei languescere possit; quales libri sunt, qui res, vel inanes, vel iocosas, vel scurriles, ridiculasve, vel impuras continent.

Curiositates, ridiculaque nè loquantur. Cap. XLII.

Rerum nouarum curiositatem fugiant: tum neque ridicula, vnde chinchini, risusq; solutiones existunt, loquantur.

Qualis Clericorum corona esse debeat. Cap. XLIII.

DE Tonsura Clericali decretum ^b iam supra confecimus; sed ut pro ordinis, quo quisque initiatus est, magnitudine, rationem illam distinctam conspicue ferat; certam, atque præfinitam illius formam hoc decreto describi placuit: quam omnes ita seruari iubemus, ut neque ea minorem, nec ea etiam maiorem quisquam omnino Episcopo inferior gerat, quacumque dignitate ille præditus sit.

a Prop-
ter malo-
rum inci-
tameta,
quæ Poe-
tæ audi-
toribus,
& lecto-
ribus præ-
bent. Pla-
to Philo-
sophorū
summus,
illos à
bona ci-
uitate ar-
cedos cõ-
suet, de
quare vi-
de Alph.
à Castr.
de iusti-
hæretic.
pun. li. 3.

Sacerdotalis igitur tonsuræ forma, in orbem ducta, latè, & amplè pateat
Uncijs quatuor.

Diaconalis uncia vna minor.

Subdiaconalis, aliquanto angustior, quàm Diaconalis.

Minorum, denique ordinum corona lata sit vndique uncijs duabus.

Unciæ autem mensura est ad præscriptum instructionum fabricæ, Ecclesiasticæ.

Vestibus lugubribus nè induantur. Cap. XLIIII.

Clericus, qui amictu Clericali indutus incedit, nè in propinquorum, nè parentum quidem, obitu, vestes lugubres, more laicorum, induat, gestetque; neque verò vestis formam, aut panni genus, quo clerum vniuersum vti moris est, commutet, sed pium erga propinquos mortuos charitatis studiū, officiumque præferat omni alia ratione, quæ cum clericalis ordinis decoro, dignitateque omnino conueniat.

Ad synodum, qui Breuiarium suo nomine notandum deferre debeant. Cap. XLV.

Singuli sacerdotum, ceterique clerici, qui cononicarum horarum officium præstare debent; breuiarium, cum ad synodum veniunt, afferant; quod initio notandum sit nomine, & cognomine possidentis.

Quales in itinere ad synodum se habeant. Cap. XLVI.

Idem verò, nè in itinere quidem, quod synodi causa ad Ciuitatem facturi sunt; à clericalis vitæ disciplina, & Sacerdotali morum grauitate, nostris decretis præscripta discedant.

In Ciuitate, ad quàm pro synodo accesserint, modus hospitij, & con-
signationis suæ. Cap. XLVII.

VBI in Ciuitatem venerint, nè ad Cauponas, sed ad amicorum, si quos habent, præsertim Ecclesiasticos homines, necessitudine, familiaritate, aut aliquo hospitij iure coniunctos, domicilia diuertant; tumque, deinceps statim ad eum se conferant, quem occasione synodalis illius actionis, clericalis hospitij præfectum constituerit Episcopus; ei que chyrographum dent, quo sunt qui que nomen, ac cognomen inscribant, notentque hospitij locum, & hospitem, apud quem diuerterint. Si verò quis neminem certum hominem habet, apud quem diuersetur; primùm eundem præfectum adeat, qui certum Ecclesiastici hospitij locum assignabit.

Quòd synodi progressibus, communi que vtilitati, non autem diuagationibus incumbant. Cap. XLVIII.

CVM porrò clericalis ordinis homines, omni tempore, alios, vitæ exemplo, ad virtutem inflammare debeant; tum maxime, cum synodales orationes habentur, ita se gerant, in verbo, in conuersatione, in charitate, quem-

admodum

col. 4. §. 8
vbi quæ
vitandi
sunt libri
obscena,
& turpia
tractates
offendit.
b. c. 7. su
pr. eod.

Corin. 6.
in princ.
Concil.
Trident.
Sess. 14.
c. 1. de re
form.

admodum *Apostolus* monet, vt cum eos posuerit *Deus* in acquisitione salutis, atq; in ædificationem; officij sui memores ambulent dignè coràm *Deo*, sanctèq; sicut decet ministros mysteriorum *Dei* viuant: Nec verò, vt pleriq; solent, cum in Ciuitate sunt, per plateas uagentur, aut præ curiositate hac, atque illac circumcursent; sed ad causam, obquam conuocati sunt, tota animi cognitione tunc attenti, in eo versentur, vt & *Episcopo* in ea actione, parvis castisque precibus auxilium, & sibi, & populis salutarem inde fructum ferant.

Sacerdotes, & clerici quid tempore synodi pium agant. Cap. XLIX.

Qui sacerdotes sunt, singulis diebus, quibus synodalis conuentus habetur, vt iussum est, Missæ sacrificium celebrent; reliqui clerici saltem primo die synodi sacram communionem sumant, idque summo mane; facientes obsecrationes, orationes, gratiarum actiones, postulationes pro sancta Ecclesia *Dei*, pro Summo Pontifice, pro Serenissimo Rege Nostro, pro Principibus Christianis, pro vberissimo synodali, & aliarum pastoralium actionum fructu.

Suspensi à celebratione missæ, quando Eucharistiam sumant.

Cap. L.

Sacerdotes Missæ celebranda munere suspensi, impeditiue frequenter, & verò præsertim diebus Dominicis, ac festis sacram communionem sumant.

DE COHABITATIONE CLERICORVM & mulierum. Tit. II.

Cohabitatio clericorum, & mulierum, nisi ex licentia, prohibetur. Cap. I.

QUONIAM non solum malum cauere, verum etiam omnem mali suspicionem fugere oportet; nè in cuiusdam offensionem incurramus; in ædibus ad Canonicorum, aliorumve clericorum domicilium, & vsu ædificatis, aut alijs, in quibus ipsi habitant, fæminas quascumque, etiam quouis sanguinis, cognationis, aut affinitatis vinculo eis coniunctas,

habitare prohibemus; nisi *Episcopus* in alicuius necessitate, aliter faciendum esse duxerit.

Quæ domus laicis per Clericos non locentur. Cap. II.

NE Parochi, aut omnino Clerici, quauis etiam dignitate præditi, Ecclesiæ, etiam si commendata sit, ædes, aut eorum partes in Vrbe, aut in oppidis positas, in quibus ipsi habitare soleant, aut debeant, vlllo modo laico locent; nisi Ecclesia magna prematur inopia, & ea domus commodè *Episcopi* iudicio diuidi possit.

ca. Inter
dixit, 32.
dist. cap.
cum om
nibus. c.
volum.
& c. fœ
minas.
3r. dist.
quib. cau
tis conce
duntur
mulieres
quæ natu
rali fœde
re, omnè

si verò